

BROOR

Tevens verschenen bij *CeTeS.nl*:

Coen Theelen, *Onze Frits is een teckel* (2008)

Coen Theelen

BROOR

Romaires omtrent een nondescript

2017

Beek, Limburg

Copyright © 2017 Coen Theelen
www.cetes.nl
Eerste druk: april 2017
Druk: Schrijen-Lippertz Media Nova BV
Omslag: Harry Schmeits
Opmaak: Schmeits Multi Media

ISBN 9789079608003
NUR 320

Het boek *Broor* is gecategoriseerd onder NUR-code 320. Dat wil zeggen, literaire non-fictie. Een schrijver kan dan uitgaan van werkelijke personen en/of situaties in het verleden of het heden maar zet personen om in personages en laat situaties, gebeurtenissen en dialogen een eigen fictionele richting nemen al naargelang associaties en fantasie hun werk doen alsmede de structuur van het verhaal zijn eisen stelt. Zodoende is het boek *Broor* vooral een verhaal met eventueel ingesloten verhalen.

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de schrijver.

I am nothing; I see all. (Emerson, Nature, 1836)

Freedom consists in the recognition of borders. (Krishnamurti, 1972)

Hersenontwikkeling is vanaf het begin voor honderd procent gebaseerd op de interactie tussen erfelijkheid en omgeving.

(Dick Swaab, *Ons creatieve brein*, 2016)

Inhoud

De kamer	9
De flat	11
Toppie	24
SEH	32
Eten en slapen	39
Bee	46
Fred en Jos	53
Toppie op Facebook	73
Avanza	82
Gesprek Avanza	92
Salieri	111
Klokkenspel	129
Revalidatie	142
Dood?	149
Balzac College	162
Maandagavond	180
Hondje 'weggemaakt'	190
Houdini	199
Maria / Foto's	209
Uitvaart en Avanza	222
Afscheid	235
As	239
Liefde	246
Compulsies	263
Het rouwhuis	271
De flat	277
De kamer	283

Voor mijn kinderen

De kamer

Het was al donker aan het begin van de avond. De oudere man stond in de verlichte hal van zijn semibungalow nabij een bedrijventerrein aan de rand van het dorp. De voordeur was nog open. Hij wilde hem net gaan sluiten. De mensen waren twee minuten weg. Er kwam nog iemand over het licht oplopende pad van de voortuin.

‘Ik ben geen familie van hem maar zou ik toch nog even bij hem mogen?’ vroeg ze.

De oudere man zag een zeer aangedane vrouw van tussen de vijftig en vijfenvijftig. Haar jukbeenderen en wangen waren nat, haar ogen waren rood en omfloerst. Ze had een spits gezicht en erg dunne lippen. Haar haar was lang en vol en had alle tinten grijs, van wit naar donker en terug. Ze probeerde ferm en gedeceerd te praten, waarschijnlijk zoals ze gewoon was te doen. Maar het lukte niet. Een rode roos in haar hand. Het gaf haar iets nederigs maar de urgentie was duidelijk. Zij leek er zich wat ongemakkelijk bij te voelen. Ze zag er niet heel verzorgd uit. Toch moest ze mooi zijn geweest, dacht de man.

Officieel was slechts eenmalig en gelijktijdig bezoek voor een beperkt aantal familieleden toegestaan.

‘Hij weet dat ik kom,’ zei ze zachtjes en keek de oudere man recht aan. Hij knikte en liep haar voor naar de kamer. Daar liet hij hen alleen en deed de deur dicht.

In weerwil van zijn principes van respect en discretie kon hij deze keer zich niet weerhouden in de gang te blijven staan.

‘Wat is er?’ vroeg zijn vrouw toen hij een poosje later de huiskamer in kwam.

De Flat

Thou shouldst not have been old till thou hadst been wise.

(Shakespeare, *King Lear*, Iv)

Hij werd 's ochtends zes uur een week voor Kerst 1960 geboren, als derde kind in het jonge slagersgezin. Zijn broer Har was zo'n drieënhalf jaar ouder en zus Maria zat dáár weer drieënhalf jaar boven. Ik ben die broer, Har Thomas.

Onze vader kwam ons tegen zeven uur wekken. 'Jongens, kom gauw. Jullie hebben een broertje; 'breurke' in ons dialect. Dat moment weet ik nog wel, ook vaag dat daar iets ingepakt bij mijn moeder lag, maar meer kan ik er nu niet meer van maken en dan moet je dat ook niet doen.

'Hoe heet-ie?' vroeg ik.

'Raoul,' was het antwoord. Mijn vader zei natuurlijk 'Roel' maar later bleek dat je dat wel anders moest schrijven, destijds een ingewikkelde schrijfwijze voor een eenvoudige naam. Wiens idee dat was geweest, heb ik eigenlijk nooit bewust gevraagd maar ik heb een vermoeden. Niet mijn vaders idee in ieder geval.

Het gekke is dat ik me nauwelijks meer kan herinneren dat wij Raoul bij zijn echte naam noemden. In mijn beleving en die van ieder ander heette hij Broor, de Leemlandse variant van broer, maar dan als naam. Dit bleef zelfs de grondvorm als zijn naam verkleind werd, dan was het Broorke. 'Waar is onze Broorke?' Dat is ook weer bijzonder want de Leemlandse verkleining van 'broor' is 'breurke'. Zijn afgeleide naam was kennelijk al snel verzelfstandigd. In feite komt de naam Broer trouwens vooral in Midden-Leemland regelmatig voor, tenminste voorheen in enig verleden. Mijn vader had zelf een neef in Heytse die Broer heette in plaats van zijn formele naam Gerard. En nu denk ik plotseling aan Johan Neeskens, die in zijn beginperiode bij Ajax door de oudere spelers liefkozend met Broertje werd aangesproken, al is dit weer net iets anders.

Mijn vader had sowieso de op zich grappige gewoonte jonge klanten in de slagerij bij een naam te noemen die hem zo te binnen schoot. 'Wat zal 't zeen, Sjefke?' Jongens waren à l'improviste Sjef(ke), Lei(ke), Thei(ke), Pierre(ke). Meisjes heetten in het algemeen Mieke. 'Zèk 't 's, Mieke.' Daar was hij minder inventief mee, of gewoon heel tevreden met Mieke. Voor mijn moeder had hij niettemin een unieke variant doorgevoerd. Zij heette Francisca en werd Fransje genoemd. Die naam gebruikte hij weliswaar als hij haar rechtstreeks thuis aansprak, maar in het bijzijn van anderen werd ze plotseling Nel. Mijn moeder hanteerde de persoonlijke presentatie van een dame(tje). Zij vond dat zij afkomstig was van een goeie middenstandsfamilie uit Wieërt. Zij was de jongste geweest in een groot gezin. Haar talrijke broers en zussen stonden zich in tegenstelling tot haar helemaal niet zo voor op vermeende afkomst. Wij woonden boven de slagerij en op een gegeven moment was mijn moeder met antiek begonnen, die ze dan uitstalde en verkocht in het achterdeel van het huis. In de slagerijetalage was echter een klein hoekje voor wat antieke spulletjes ingeruimd en eigenlijk was zij ook al snel bekend als 'antiquair'. Als gegadigden zich meldden in de slagerij, riep mijn vader door de intercom naar boven: 'Nel, ouwe puin!' Uiteraard veroorzaakte dat doorgaans enige hilariteit, en mijn moeder keek dan gewoontegetrouw wat verstoord, maar ondertussen was ze Nel en bleef ze Nel.

Broor is dood nu. Zijn kaartje droeg de volgende tekst op de omslag: *Raoul Thomas, Broor genaamd; 1960 – 20__*. Al zijn jarenlange vrienden, voornamelijk uiteindelijk van horecaanse inslag, vroegen verbouwereerd: 'Heette Broor Raoul?! Werkelijk nooit geweten.'

Die zaterdag eind oktober waren Bee en ik 's ochtends half elf bij hem in de eet- en verblijfzaal van revalidatiekliniek Avanza. Hij zat al klaar in zijn rolstoel aan de grote tafel en begon meteen ook maar goedmoedig te mopperen, 'knoteren', dat we er om tien uur hadden moeten zijn. 'We zijn er,' antwoordde ik,

‘en daar kun je al blij genoeg om zijn, lastige beer.’ Dat soort repliek beviel hem wel en hij toverde zijn bekende licht ironische grijns op zijn gezicht. The man with the child in his eyes, dacht ik onwillekeurig. Ik pakte zijn schouders vast. Het was inmiddels gewoonte samen wat uitgebreider koffie te drinken op zaterdagochtend. Vrijdags had ik hem gevraagd wat voor vlaai ik moest meenemen. ‘Maakt niet uit, als er maar veel slagroom op zit,’ had hij gezegd. Het was echte rijstevlaai met slagroom van de bakker geworden. Bee telde de andere patiënten in de ruimte en sneed de vlaai aan. Inderdaad, de anderen stelden hun rolstoelen meteen al wat strategischer op. Er kwamen een paar zoemetjes dichterbij. Het was hard werken samen met Bee: niet alleen de vlaai verdelen maar ook alle knoeipartijen voorkomen en verhelpen. Bij een enkeling moesten we de slagroom tot achter de oren wegvegen. Na gedane arbeid kwamen Bee en ik eindelijk zelf aan onze kop koffie toe. We zaten aan weerszijden van Broor. Hij voelde zich altijd een heer als mensen om hem heen zaten, en zeker als ze er ook nog speciaal voor hem waren, om wat voor reden dan ook.

‘Zeg Har,’ begon hij plotseling, goed verstaanbaar. Ik zat opzettelijk links van hem. Dan was hij gedwongen ook zijn linker-oog te gebruiken en moest hij zich helemaal naar mij toe wenden.

‘Zeg Har, jij denkt zeker dat je me al kwijt bent?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Ja, de koffietafel is meestal achteraf.’

In de namiddag om vier uur kregen we telefoon. Broor was overleden. Had in de verblijfzaal in zijn stoel een hartstilstand gehad. Was meteen weg geweest.

Op een maandagavond halverwege augustus kreeg Broor een herseninfarct. Op vrijdagochtend, drieënhalve dag later, vonden we hem pas in zijn flat op de derde verdieping. De deur naar het balkon stond open. Hondje Toppie zat stil en trouw met grote ogen naast hem. Hij had in dezelfde lijdzame houding

een uur lang boren en kloppen en slaan ondergaan. Het was niet makkelijk gebleken de deur open te breken. Omdat Toppie mij kende, bleef hij vervolgens dicht bij me in de buurt, ondertussen keek hij steeds ook naar zijn baasje daar op de grond tussen de onbeschrijflijke tekenen van een veldslag. Af en toe trippelde hij naar Broor toe en drukte zijn snoetje tegen hem aan.

Hij lag daar tussen de bank, het televisiemeubel en de compleet vernielde antieke salontafel. Er lag papier om hem heen, geplette zakken met chips en dergelijke, een halfvolle literfles water, een driekwart volle fles coca, een asbak, as, sigarettenstompen ... De flessen waren dicht. Er waren geen vochtplekken op de vloer. De eeuwenoude salontafel had geen blad meer. Dát lag namelijk een paar meter verder los en omgekeerd op de vloer. Eén lade van de tafel was eruit getrokken en volledig stuk. Broor lag vol wonden, geronnen bloed, enorme blauwe plekken en bijna zwarte delen van zijn rechter arm en hand. Zijn flink gebruinde huid zag nu gelig, grijs en uitgedroogd. Zijn gezicht was grijs-wit en vertrokken van verstilde pijn en wanhoop. Het bleek snel dat hij links verlamd was. Zijn gezicht hing scheef en linker arm en been functioneerden niet. Hij was naakt. Niet lang nadat we waren binnengekomen en nadat ik hem snel had bekeken en een paar woorden met hem had gewisseld, legde ik een deken over hem heen. Ik vroeg me af waarom hij naakt was.

In de keuken stond een gaspitijs te branden, al vier dagen lang. De rest van het appartement toonde alle kenmerken van een ongekende, groteske doodstrijd. Hij wist later te vertellen dat hij exact zevenendertig keer had geprobeerd zich op te richten maar het gewoon niet lukte. De ambulance kwam, een nieuw slot werd gemonteerd, Broor vertrok. We trokken de deur dicht en gingen hem na naar de zogeheten SEH, SpoedEisende Hulp. Maar ... we hadden méér geconstateerd in het appartement. De antwoorden daarop kwamen ons later pas toe.

We gingen hem na naar de SEH. Nou, niet direct. Broor ging wél direct aan het infuus in de ambulance. In het ziekenhuis

zou hij eerst helemaal onderzocht en gescand worden. Dat kon zeker een aantal uren in beslag nemen. Maria wilde zodoende eerst naar haar huis om onder andere kleding en toiletpullen te halen. Oh nee, die hadden we op de valreep al uit de flat bijeengescharreld. Zij moest wel haar hulp in haar kledingzaak instrueren. Ik had me daarentegen ontfermd over Toppie en zou één à twee uur later gaan.

De ambulanceverplegers waren een man en een vrouw. De vrouw had Broor meteen, terwijl hij nog op de grond lag, de gebruikelijke bewustzijnsvragen gesteld. Hij was moeilijk te verstaan. Het kwam hierop neer.

‘Meneer Thomas, kunt u praten?’ In het Leemlands is ‘u’ ‘geer’ of ‘g’r’ maar ‘uch’ als het object is. ‘Meneer Thomas, kènt g’r kalle?’

‘Jao.’ (Ja.)

‘We gaan u dadelijk vocht toedienen maar ik moet u eerst een paar vragen stellen. Is dat goed?’

‘Ja.’

‘Hoe heet u?’

‘Heb je net zelf gezegd,’ bracht hij moeilijk verstaanbaar uit. Ik kon mijn lach niet onderdrukken. Zijn linkerhelft bleek goeddeels verlamd. Dat zag je meteen aan het gezicht. Hij moet ook een onnoemelijke dorst hebben gehad.

‘Dat klopt maar ik wil het toch van u horen.’

‘Broor Thomas.’

‘Broor?’

‘Ja. Niet goed?’

‘Jawel, jawel. Woont u hier alleen?’

‘Nee, Toppie en m’n dochter, af en toe. Hè, Top?’ Hij leek zelfs in deze horror-toestand blij dat iemand tegen hem praatte, aandacht voor hem had.

‘Wat zegt u?’

‘Toppie.’

‘Het hondje?’

‘Ja.’